

Bommakoek en zusterwafels

Bewoners Foyer De Lork bundelen oude volksrecepten in kookboek

- ▶ Hele rusthuisgemeenschap was betrokken bij het project
- ▶ *Kost van toen* bundelt recepten, foto's en verhalen
- ▶ Project stimuleert eerbied voor ouderen

Christof BOUWERAERTS

Tegenwoordig komen voortdurend nieuwe kookboeken op de markt. Op 31 augustus laatst verscheen echter een bijzonder exemplaar. *Kost van toen* bundelt 45 recepten uit de Vlaamse volkskeuken van de jaren 1950-1960. De recepten werden aangebracht door bewoners van Foyer De Lork, een groep van woonzorgcentra en serviceflats in de provincies Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant.

Drijvende krachten achter het project zijn Patrick Syen, oprichter en bestuurder van Foyer De Lork, en Sandra Rens, communicatieverantwoordelijke. „Al was de hele gemeenschap van Foyer De Lork er nauw bij betrokken”, vertelt Sandra Rens. „Onze animatieteams riepen de bewoners op gerechten in te zenden en actief mee te denken over de uitwerking van het boek. De bewoners reageerden enthousiast. Ook familieleden herinnerden

Patrick Syen (tweede links): „Onze kok Dirk Willems probeerde alle recepten uit”. © Mine Dalemans

zich de typische gerechten die moeder ooit klaarmaakte. Er waren zoveel inzendingen dat we slechts een selectie konden opnemen in het boek.”

„Dit project haalde ook onze keukenteams uit hun routine”, vult Patrick Syen aan. „Zo probeerde onze kok Dirk Willems alle recepten uit.”

Bommakoek, perenbotermelk zusterwafels en knobbelkesvlaai – het zijn slechts vier van de mysterieuze titels uit het kookboek. „Het gaat telkens om gerechten die we nauwelijks nog kennen”, legt Sandra Rens uit. „Die mogen we niet verloren laten gaan, net zo min als de woordenschat die ermee verbonden is.”

„Vroeger was men in staat met opmerkelijk weinig ingrediënten iets verrassend lekkers op tafel te toveren”, zegt Patrick Syen. „Om in de oorlog te overleven, mocht niks verloren gaan. In onze wegwerpcultuur hebben we daar veel van te leren.”

Kost van toen bevat naast recepten ook verhalen van bewoners.

„Die oude gerechten brachten spontaan herinneringen naar boven”, zegt Sandra Rens. „Samen eten is immers ook een manier om voor elkaar te zorgen en drukt verbondenheid uit. Ook de centrale rol die de vrouw als huisvrouw daarbij speelde, komt vanzelf naar voren. Door de combinatie van gerechten, foto's en verhalen hopen we het dagelijkse leven van weleer opnieuw tot leven te brengen.”

Recepten en verhalen brengen de wereld van weleer opnieuw tot leven

Nu het kookboek een feit is, dromen Patrick Syen en Sandra Rens al van een vervolg. Ze geloven dan ook in het maatschappelijk belang van dergelijke projecten. „Vandaag komen ouderen al te vaak op een negatieve manier in beeld”, stelt Patrick Syen vast. „We lijken te vergeten dat die mensen de oorlog overleefden en vervolgens de samenleving weer opbouwden, met toewijding en talent. Door dit soort projecten benaderen we ouderen dan ook vanuit hun kracht.”

Patrick Syen & Sandra Rens, *Kost van toen*, Davidsfonds & WPG, Antwerpen, 2016, 240 blz., 27,50 euro, ISBN 978 90 5908 8122. Meer info op de website www.davidsfonds.be.

Ezelsoren uittesten en broodjes delen

Maria JANSEN en Lutgard VAN ESPEN maken Reetse Brooikensdag mee tot een indrukwekkend spektakel

Martine CROONEN

„Even terug in de tijd”, zegt Maria Jansen en ze toont een afdruk van een testament uit 1474. Daarin draagt ene Jan Carley de parochie op 28 *meukens* tarwe uit te delen aan de armen die zijn jaargetijde bijwonen. Zo geschiedt. Tot 1681 worden elke zondag na Maria Lichtmis tarwebroodjes uitgedeeld. Maria Jansen: „Drie eeuwen later, in 1961 – we vierden toen 650 jaar gemeente Reet – ging voor het eerst de *Brooikensstoet* uit. Sinds 1986 organiseren we *Brooikensdag* om de vijf jaar, al is het concept aangepast. Vandaag staat het landelijke dorpsleven centraal. Terwijl in een stoet de toeschouwers doorgaans aan de kant staan, lopen ze bij ons door de straten en speelt het schouwspel zich af aan de zijlijn. Zo mist de bezoeker niets.”

Jansen en Van Espen zijn dezer dagen onafscheidelijk. Samen met vier anderen vormen ze het artistieke en animatieteam van *Brooikensdag*. „We stippelen het parcours uit, sporen ambachtslui en kunstenaars op en zorgen voor de kledij”, zegt Lutgard Van Espen. „Het Brooikenscomité kan rekenen op de steun van heel wat dorpelingen en verenigin-

gen, de basisschool, het gemeentebestuur en de parochie.”

Afgaand op het overzicht van de festiviteiten, mag hun inzet gerust groots worden genoemd. Een riddershow en poppenspelers, een kunstmarkt, volksspelen en duveldansen, tot een poëtische stiltezone en zoveel meer staan op de agenda. „Alles wat in de voorbije honderd jaar gebruikelijk was, proberen we uit te beelden, al was het niet makkelijk om een scheresliep of vlegeldorser te vinden”, klinkt het.

Van meel tot brood

Uiteraard staat op *Brooikensdag* brood centraal. Maria Jansen: „In de Eikenstraat, die we de Broodstraat doopten, toont de landbouwer zaaien en oogsten. Arm-tierig geklede lieden krijgen er brood toegestopt. We willen het waardevolle aspect van brood benadrukken, vooral het delen ervan, zoals wijlen Carley het voorleefde. Al stellen we de geschiedenis van ons dorp met een knipoog voor, *Brooikensdag* bevestigt wel de waarden en normen die we eertijds meekregen van meneer pastoor of meneer dokter. Ik beleef er deugd aan te zien hoe iedereen samenwerkt

Lutgard Van Espen (links) en Maria Jansen (rechts) overlopen nog even het parcours van hun *Brooikensdag*. © Martine Croonen

en we in een rechte lijn toegroeien naar het feest.”

Maria Jansen zetelt in de organisatie van *Brooikensdag* sinds het prille begin, terwijl Lutgard Van Espen de fakkel van haar overleden echtgenoot overnam. Op *Brooikensdag* zelf leiden de vrouwen alles mee in goede banen.

Bij de vorige editie vierden de Reetenaars zevenhonderd jaar

parochie. „Maar ook dit jaar deelt de kerk in het feestgedruis, al is het met een donderpreek”, lacht Maria Jansen. „Voor de kerk laten socialisten van zich horen want, net zoals in Aalst ten tijde van priester Daens, kende ook de Ruppelstreek een woelige tijd. Verderop, in de Schoolstraat, leert de schoolmeester zijn leerlingen het Reetse volkslied aan, dreunt

hij de catechismus op en deelt hij ezelsoren uit. Radio Brooikens zendt de hele week een gevarieerd programma en verzoekjes van ziekenhuis- en rusthuisbewoners uit.”

Aan de gevel van Jan Nagels en Maria Jansen prijken tientallen potten met vergeten groenten, achterin de tuin enkele houten kruiwagens. Maria's zolder is gevuld met spullen die weldra opnieuw het daglicht zien. „We werken al anderhalf jaar aan deze editie en het wordt steeds plezieriger”, zegt Lutgard Van Espen.

Als straks het doek valt over *Brooikensdag*, is er de zorg voor kinderen en kleinkinderen. Ook overstijgt het engagement van de vrouwen de grenzen van hun gemeente. Lutgard Van Espen is vrijwilliger in de Oxfam Wereldwinkel, Maria Jansen ontfermt zich over een project in Benin. „Ik bezocht het land, zag de noden en help nu mee dat die waterput er komt”, zegt ze.

Brooikensdag, in de dorpskern van Reet, deelgemeente van Rumst. Welkom op zondag 18 september vanaf 13.30 uur. Gratis toegang. Meer weten? Surf naar www.brooikensstoet.be.